

I. Устројство књаж. црн. земљодјелске школе у Подгорици

1. Задатак школе.

Да би се земљорадницима дала прилика, да прибаве практична знања за боље и корисније обрађивање њихових земаља, установљује се у Подгорици нижа земљодјелска школа са потребним примјерним имањем ради практичног обучавања ученика и ради угледа другима.

2. Примање ученика.

У ову школу узимаће се из сваке нахије најмање по један ученик, искључиво син земљорадника, и то онај:

- а) који није млађи од 13, нити старији од 20 година;
- б) који је с добријем успјехом свршио барем основну школу;
- в) који је здрав и тјелесно добро развијен, да без напора тежачке послове радити може.

Ученици који у ту школу буду узети, имају од државе кроз цио школски течај бесплатно стан и храну, а за случај болести и љекарску његу.

Но поред ових ученика примаће школска управа с одобрењем више власти у колико школска просторија и цјелисходност наставе дозволила буде, још и друге, који би желели о свом трошку ову школу да изучавају, и који ће становати и хранити се или изван ове школе, или заједнички са државним питомцима. Ови потоњи ће за своје издржавање у школи плаћати онолико, колико се у почетку сваке године одредило буде. И за

примање ученика, који уче о свом трошку, важе исти услови као и за државне питомце.

3. Начин наставе.

Школа је теоретска и практична. Програм и предавања удешаваће вазда превлађивати практична настава. У школи ће се предавати углавном сљедећи предмети:

1. Продужење и допуна наука из основне школе погледом на језик, географију и историју Срба;
2. Рачун с основима земљомјерства;
3. Кратак извод из природних наука;
4. Земљоделство с баштованством и ливадарством;
5. Виноградарство и подрумарство;
6. Воћарство;
7. Сточарство са свиларством, пчеларством и основима марвеног љекарства;
8. Пољопривредно рачуноводство;
9. Основи шумарства;
10. Наупа о чувању здравља.

Ближа опредјељивања односно наставног плана и програма, по ком ће се ови предмети у тој школи предавати, саставља управитељ школе, а изучавање теорије тећи ће назад оним редом, којим се практичне радње из појединих наука течајем цијеле године свршаваће буду.

Ради практичног образовања ученици ће вршити по наредбама управитеља, а под руководством надлежних школских органа све

радове на школском добру, које уз овакву школу постојати има и то без икаквих права на награду за своје радове.

Овим се добром има тако управљати, како ће оно временом постати угледно имаће за ову околину, и како ће ученици практичном радњом на истоме заиста моћи да прибаве корисна знања за свој будући позив.

Кад се на школском добру врши каква радња, а поглавито са каквим новим практичним справама, школа је за вријеме те радње дужна примити и посјетиоце и давати им нужна објашњења о предмету, за који питали буду.

4. Трајање наука.

Настава у овој школи траје три године. Школска година почиње 1 фебруара, а свршава се 1 децембра. За вријеме школских празника могу се поједини ученици с дозволом школске управе вратити кућама.

5. Испити

На свршетку сваке школске године дужни су сви питомци ове школе полагати испит из претходних предмета.

Испити су јавни и држе се у присуство једног владиног изасланика. Држање испита има се обзнанити у цијелом школском округу, да би на исти могли доћи сви они, који се за то занимају.

Сваки ученик, који сврши с добрим успјехом прописани трогодишњи течај на овој школи, добија школско отпусно свједочанство. Они пак ученици, који су се за

вријеме учења одликовали прилежношћу, послушношћу и уљудним владањем у школи и изван ове, па при отпуштању из школе добију „одлично“ или „врлодобро“ свједочанство, одликоваће се разним даровима, који ће се састојати: или у пригодној стоци, или у разним пољопривредним машинама и оруђима, или у ваљаним стручним књигама.

Ови дарови набављаће се о државном трошку а подијељивати с највишим одобрењем Његовог Височанства по предлогу школске Управе.

6. Учитељско особље

За предавање прописаних предмета и за помоћ при практичним наукама поставља се при овој школи потребан број учитеља, од којих је један у исто вријеме и управитељ школе.

Осим наставника налази се при овој школи према потреби још и ниже школско особље, које школска управа уз више одобрење узима и отпушта.

7. Учевна средства.

Средства теоријске и практичне наставе јесу:

а) цијело школско имање (оранице, ливаде, виноград, воћњак, башта за поврће);

б) подрум за вино;

в) збирка разних пољопривредних машина и оруђа;

г) збирка разних природописних и хемиских потреба;

д) школска библиотека.